

تازه‌ترین گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس از فرار مالیاتی گسترده ثروتمندان می‌گوید؛ جام‌جم جزئیات این آمار را بررسی می‌کند

قانون مالیات به‌کام میلیاردرها

۳

گزارشی از نشست «خوانش وقایع اخیر؛ شورش حاشیه بر متن»

«حاشیه» چگونه به‌متن آمد؟

۴۰ روز از حوادث آبان ۹۸ می‌گذرد. وقایعی که با اعتراض برخی مردم به تصمیم ناگهانی دولت برای افزایش قیمت بنزین آغاز شد و با تحریک برخی عناصر وابسته جنبه‌ای شورش‌آمیز به خودگرفت و حوادث تلخی را رقم زد که در آن جمعی از نیروهای امنیتی، آشوبگران و البته برخی هموطنان بی‌گناه کشته‌ورخمی شدند. در همین راستا یک نشست جامعه‌شناسی در دانشگاه تهران با حضور استادان علوم ارتباطات برگزار شد.

چرا با وجود این همه تاریخ و فرهنگ ما نتوانسته‌ایم آیین‌های خودمان را جهانی کنیم

چگونه از نتایج عملکردمان در انتخابات‌های گذشته درس بگیریم؟

۶ رفتار پرخطر رأی‌دهندگان

مردم ایران در چهار دهه‌ای که از انقلاب می‌گذرد دوره‌های مختلف انتخاباتی را برگزار کرده‌اند و هر یک از این دوره‌ها و نتایج آن برکوله‌بار تجربه سیاسی مردم افزوده است. مردم در رهگذر این سال‌ها به این جمع‌بندی رسیده‌اند که هرگاه انتخاب آگاهانه‌تری داشته‌اند نتایجش را دیده و هرگاه از روی احساسات یا موضوعات غیر اصلی، فردی را به کرسی نشانده‌اند تبعات آن را درک کرده‌اند.

چه کسی حاجی فیروز را کشت؟!

۱۱

جام‌جم از پشت‌پرده ارتباطات مربیان جنجالی فوتبال با برخی عوامل داخلی گزارش می‌دهد

شورشی‌ها از داخل خط می‌گیرند

طرح: احسان نجفی

یادداشت

سومین شورش علیه نئولیبرالیسم

دکتر احمد نادری

رئیس مؤسسه تحقیقات و مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران

مؤسسه تحقیقات و مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران از خرداد امسال با رویکرد خوانش نوین وقایعی که امروز در زیر پوست جامعه ایران می‌گذرد، اقدام به برگزاری سلسله نشست‌هایی با عنوان «فهم مختصات جامعه ایرانی‌کرده‌است. نشست‌هایی که در آن برخی از استادان برجسته جامعه‌شناسی کشور و سایر پژوهشگران علوم اجتماعی، مردم‌شناسی و علوم ارتباطات، موضوعات جدی و حائز اهمیت ایران امروز از جمله طبقه متوسط اجتماعی، تکنوکراسی و

استراتژی‌های آینده برای توسعه بومی جامعه ایران را تحلیل کرده‌اند. اما بعد از وقایع اعتراضی آبان، به دلیل اهمیت این موضوع، ما رویکرد نشست‌های خود را به سمت خوانش جامعه‌شناختی وقایع اخیر بردیم و دقیقاً یک هفته بعد از فروکش کردن موج این حوادث، اولین جلسه نشست با رویکرد جدید را با عنوان شورش حاشیه بر متن برگزار کردیم که تا امروز پنج جلسه با این موضوع برگزار شده است.

مؤسسه تحقیقات و مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران در تلاش است با برگزاری این جلسات، وقایع اخیر کشور در درجه اول به درستی ریشه‌یابی شوند تا علل، بسترها و زمینه‌های آنها مشخص شود. در مرحله دوم نیز این مؤسسه به دنبال کشف راه‌حل‌هایی از منظر جامعه‌شناختی و علوم اجتماعی است تا این راه‌حل‌ها در اختیار دولتمردان و دیگر مسئولان حاکمیتی قرار گیرد؛ چراکه ما اعتقاد داریم نخستین مرحله از حل هر مشکلی، فهم صحیح آن است و سعی می‌کنیم در این جلسات فهم صحیحی از حوادث آبان به دست آوریم.

اما آنچه تاکنون از حوادث آبان مشخص شده این که این وقایع -که می‌توان از آن با تعبیر شورش یاد کرد- اتفاقی جدید در عرصه سیاسی و اجتماعی کشور نبود؛ چراکه ما اوایل دهه ۷۰ نیز شاهد بروز شورش‌های مشابهی در برخی مناطق حاشیه‌ای کلانشهرها نسبت به شرایط اقتصادی حاصل از سیاست‌های تکنوکرات دولت وقت بودیم. دی ۹۶ با زهم بر اثر سیاست‌های یک دولت نئولیبرال که الگویی مشابه همان دولت‌های پنجم و ششم را دنبال می‌کند، گروه‌های پایین دست مردم به دلیل رشد فزاینده تورم و فشار اقتصادی سنگین به نوعی احساس انسداد رسیدند و با جرقه‌ای کوچک خشم خود را نشان دادند. وقایع آبان ۹۸ نیز که سومین شورش از این دست در سه دهه اخیر محسوب می‌شود، نوع دیگری از بروز خشم پنهان مردم بود که بر اثر سه برابر شدن قیمت بنزین به ناگاه بیرون ریخته شد. در این باره باید توجه داشت قیمت بنزین متغیری است که تقریباً قیمت همه اجناس و عرصه‌های زندگی روزمره مردم به خصوص اقشار فرودست و حاشیه‌نشین را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این مساله‌ای بود که ناگهانی جلسات خوانش جامعه‌شناختی وقایع آبان نیز به آن توجه داشتیم؛ زیرا در این وقایع نیز نقش اصلی را حاشیه‌نشینانی ایفا کردند که به دلیل سیاست‌های نئولیبرال دولت روز به روز بر تعدادشان افزوده شده است و بخش زیادی از آنها نیز معیشت خود را با مشاغل بنزینی یعنی کسب و کارهایی که ارتباط مستقیم با مصرف سوخت دارند، می‌گذارند. البته در حوادث آبان، ضد انقلاب نیز نقش برجسته‌ای داشت و با موج سواری وارد میدان عمل شد، اما مساله این است تا بستن لازم در سطح جامعه فراهم نشده باشد، قاعدتاً ضد انقلاب نمی‌تواند در حوادث اجتماعی نقش بازی کند. در حوادث اخیر نیز این بستر با بیرون ریختن خشم حاشیه‌نشینان و گروه‌های مستضعف بر اثر سیاست‌های نادرست دولت برای عناصر وابسته خارجی فراهم شد.

درنگ

عکس‌ها و آدم‌ها

علیرضا زافانی

نویسنده

اصلاً قلم‌وهمه آسمان ریسمان بافی‌هایش رامی‌گذاریم کنار و با منطق زیبایی‌شناسی بصری صحبت می‌کنیم. عکس در کاخ نیاوران زیباتر است یا صحن علنی مجلس؟ شما اگر ببیننده عکس باشید، دوست دارید عکس از سوژه‌تان را در کدام محل ببینید؟ دوست داشتیم برای نماینده‌ای که عکسش را باکت و شلوار اتوکشیده، ایستاده در صحن علنی مجلس منتشر می‌کند پیام بفرستیم؛ هموطن عزیز ما! مردم اگر از این عکس‌ها دوست داشتیم ببینیم، عکس تاج پهلوی در کاخ نیاوران جذابیت بصری بیشتری داشت! همین طور که آلودگی تهران را از زیر ماسک نفس می‌کشیدم و خیابان ولی عصر را قدم می‌زدم به این فکر می‌کردم عکس یک مسوول باکت و شلوار پشت میز مدیریتش چقدر می‌تواند برای مردم دوست داشتنی باشد؛ مثلاً برای یک جامعه زیر سایه امپریالیسم شاید جذاب باشد که رئیس جمهور منتخبش را پشت میز چوبی مرغوب کاخش در حال امضا با خودنویس گران قیمت ببیند. یا یک جامعه زیر سایه پادشاهی شاید باید دیدن خودروی گران قیمت شاهزاده‌کشورش احساس غرور کند. اما فکر نمی‌کنم این چیزها برای جامعه‌ای که با رهبری از دل و کف جامعه انقلاب کرده تا اینکه قدرت را ارابه خدمت کند، جذاب باشد.

مخل حیات است و چون بر می‌آید مکدر ذات! راننده تاکسی داشت برای مسافر جلوبیی از وضعیت خوزستان می‌گفت: من خودم بچه آبادانم. می‌دانم مردمی که تیر و ترکش خوردند و دم نزدند، حالا باید درد به کجای استخوانشان رسیده باشد که فریاد می‌زنند. مسوولان هم که پشت میزهایشان نشسته‌اند، دستور کمک رسانی امضا می‌کنند. راستی، عکس‌های امام جمعه آبادان را دیده‌ای؟ پنج شش روز است که خودش شخصاً آستین و پاچه بالا زده و دارد کمک دست مردم آب از خانه‌ها جمع می‌کند و سیل بند می‌زند... مسافر که چهره اش در هم رفته بود، گفت: گول این رسانه بازی‌ها را نخور پدر جان! اینها همه اش جلوه‌سازی است. اگر می‌خواست کمک کند چرا گذاشته عکس ببینازند؟

تنها روی صندلی عقب نشسته بودم، سرم را به شیشه چسبانده بودم و فکرمی‌کردم اگر عکس‌های امام جمعه پخش نشود مسافرها می‌گویند چرا به میدان نمی‌آیند؟ اگر هم پخش بشود می‌گویند اگر قصد کمک است چه کسی بی‌هوا عکس گرفته است؟ چنارهای دودگرفته ولی عصر را نگاه می‌کردم و با خودم می‌گفتم هر چه باشد این مردم می‌خواهند عکس مسوولان شان را با سر و وضع خاکی بین مردم ببینند. این مردم می‌خواهند بیل زدن مسوولان شان را ببینند. همین طور که آفتاب به رمقی که در آسمان خاکستری تهران غروب می‌کرد را نگاه می‌کردم به این فکر می‌کردم کاخ نیاوران جذابیت بصری بیشتری دارد برای عکاسی یا صحن علنی مجلس؟

پنجره

چرا خورشیدگرفتگی امروز مهم بود؟

کاظم کرکام

دبیر گروه دانش

اگر امروز سحرخیز بودید، حتماً طلوع آفتاب را در شرایطی تماشا کرده‌اید که تقریباً نیمی از رخ خورشید با قرص ماه پوشیده شده بود. همان طور که دیروز در یادداشت صفحه دانش اشاره کرده بودم، این خورشیدگرفتگی برای کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس و همین‌طور در سریلانکا و کشورهای جنوب شرقی آسیا به صورت حلقوی مشاهده شد، اما موقعیت ما در ایران این گونه بود که این خورشیدگرفتگی به شکل جزئی از بخش‌های مختلف کشور دیده شد و تمام قرص آن با ماه پوشیده نشد.

با این که ممکن است با شنیدن نام خورشیدگرفتگی تصور کنید قرار است تجربه‌ای از تاریکی شب در میانه روز داشته باشید، اما باید بدانید در کسوف‌های جزئی، آسمان خیلی تاریک نمی‌شود. به همین علت احتمالاً بسیاری از خوانندگان این سطور حتی متوجه رخ دادن خورشیدگرفتگی هنگام طلوع آفتاب امروز نشده‌اند. آنچه تماشای این کسوف را در روزگار ما در مقایسه با رصد خورشیدگرفتگی‌ها در طول صدها و هزاران سال گذشته متفاوت کرده، تغییر در نوع نگاهی است که به این پدیده داریم. اگر حدود ۵۰۰۰ سال پیش، شاهد کسوفی شبیه خورشیدگرفتگی صبح امروز بودید، به شما می‌گفتند ازدهایی در حال بلعیدن خورشید است! باید وردمی‌خواندید و بر طبل می‌کوبیدید و انواع رسوم آیینی منطقه خود را اجرا می‌کردید تا مگر ازدهای خورشیدخوار از کارهای ما بترسد و گریبان خورشید عالم‌تاب ما را رها کند. این وضعیت تقریباً تا ۵۰۰ سال پیش در بسیاری از نقاط جهان به طور

پرمخاطب‌ترین برنامه‌های آذرمه رسانه ملی

خدا شبکه سه، به خانه برمی‌گردیم شبکه پنج، مستند حیات وحش شبکه مستند، مسابقه دستپخت شبکه یک، فوتبال برتر شبکه سه، مسابقه میدون شبکه سه، ویتامین خ شبکه نسیم، چهل تیکه شبکه نسیم و آفتاب شرقی و سیمای خانواده از شبکه یک به‌صورت مشترک، در رتبه‌های دوم تا دهم پرمخاطب‌ترین برنامه‌ها قرار گرفتند.

براساس اعلام نظرسنجی مرکز تحقیقات رسانه ملی درباره برنامه‌های در حال پخش سیمای آذرمه در سراسر کشور، ۸۱/۹ درصد بیننده تلویزیون، ۶۴/۷ درصد بیننده حداقل یکی از برنامه‌های در حال پخش سیمای شبکه‌های سه، یک و نسیم پربیننده‌ترین شبکه‌ها، اعجوبه‌ها از شبکه سه با حدود ۳۰ درصد مخاطب و رضایت حدود ۷۷ درصدی پرمخاطب‌ترین برنامه، سمت

انتشار آگاه رایگان در روزنامه جام‌جم ویژه تولید کنندگان کالای ایرانی زمستان ۹۸

ثبت نام و کسب اطلاعات بیشتر jamejamdaily.ir

تعریف از کسب و کار شما، افتخار ماست